

Előfizetési feltételek:
 Vidékre postán vagy helyben hához
 (hordva)
 Egész évre 10 frt. Fél évre 8 frt.
 Negyed évre 4 frt.
Egyes szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
 6-hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 12,
 kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
 A nyitási petitsor 50 kr.
 Bélyegdíj külön 30 kr.
 Hirdetmények elfogadhatók a ki-
 adóhivatalon kívül egyedül **Hansen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
 hivatalában Budapesten: Borotnya-utca
 3. sz. I. em. Beck's Wallischgasse 10. sz.
 Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:
 Belváros, Klap-u. 15. sz. I. em.
 A lap szellemi részét illető minden köz-
 lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
 Bémmentlen levelek csak ismert e-
 zektől fogadhatók el. — Kéziratok nem
 adatnak vissza.
Kiadóhivatal:
 Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (**Ker-**
tész József könyvnyomdai irodája)
 hova a lap anyagi részét illető közlemé-
 nyek (előfizetési pénzek, hirdetmények
 kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, február 19.

Nem szeretjük a polemikát, de nem kerüljük a tisztességes vitát.

A „Reform“ amint másképp nem is volt várható, válaszol cikkünkre, de nem kérdéseinkre.

Ha ez utóbbit teszi, talán nem nekünk, de a pártoknak lett volna hozzászólása, így azonban a reflexiók provokálják a viszonzóválaszt.

Ugy látszik, t. laptársunk zokon vette az „értelem hiány“ és a „fiu-e, vagy leány“ kifejezéseket, talán más szavakat használhattunk volna annak kifejezésére, amit mondani akartunk, a czélzás azonban oly világos volt, miszerint csudálunk kell, hogy épen a „Reform“, mely olvasóitól azt kívánja, hogy a sorok közt olvassanak, annak más jelentőséget tulajdonít.

Nem vontuk kétségbe a „Reform“ értelmét, mert valóban ennek nagy adagját pazarolja, az általa naponta produkált szellemi tojás-tánczban, nem is kételkedtünk férfiaságában, melynek bizonyosságát a cikkek dus progeniturájában van szerencsénk üdvözölni; mi egyszerűen és érthetőleg azt fejeztük ki, hogy a „Reform“ nem mondja, mit akar, s abból amit mond, ki nem vehet, hogy mit akar, ezen állításunk helyességét pedig maga a „Reform“ „ibis redibis“ féle válasza igazolja legjobban.

Azon fejtegetésekre, melyekkel t. laptársunk ama mondatunkat kíséri, hogy a „Reform“ Lónyay gróf organuma, meg kell jegyeznünk, hogy mi soha sem kutattuk azt, hogy a „Reform“, kinek tulajdona, ehez semmi közünk.

Megtörtént már nálunk is, még pedig nem rég, hogy egy lap, uri szeszélynek köszönvén létez, pusztán személyes nézetek tolmácsává vált, de ez kivétel, az azonban még elő nem fordult, hogy egy szerkesztő, bármi tekintélyes legyen, lapját kizárólag személyes nézetei védőjének állítsa.

Viszonyaink között a tekintélyes politikai lapoknak csak egy van létezési jogultságuk, ha pártvezér, vagy párt közlönyei. A „Napló“ rosz néven nem vette, ha Deák-párt tolmácsának mondták, az „Ellenőr“ nincs megsértve, ha Tisza Kálmán lapjának nevezik, a „Középpárt“ nem tiltakozik, ha Ghyezy közlönyének tartják, miért haragszik tehát a „Reform“, ha őt Lónyay organumának állítjuk?

A Deák-párt sohasem vallotta organumának tisztelt laptársunkat, kérdjük tehát, mi a „Reform“? ha nem Lónyay gróf és pártjának organuma?

A „Reform“ igen helyes észrevételekkel kíséri azon állítólagos mondatunkat, hogy „miért szégyenli Lónyay gróf politikája iránti hajlamait őszintén bevallani?“ — de egyúttal szavaink elferdítésével akar a kérdés előtt kitérni. Bocsánat, mi mást mondtunk, még pedig azt, amit a „Ref.“ más helyütt szóról szóra idéz, t. i. „miért szégyenli tehát a „Reform“ hajlamait őszintén bevallani?“ ezek voltak szavaink, melyek értelme mindenki előtt aki cikkünket elolvasta, nem lehet egyéb mint az, hogy miért nem mondja ki a „Reform“, hogy Lónyayt kívánja miniszterelnöknek, ezen enuntiatió most is kerüli laptársunk. Nem tudjuk alkalmasnak, vagy lehetőnek tartja-e a nevezett államférfi kormányelnökségét, de ha annak tartja vagy helyesebben, ha csak őt tartja alkalmasnak ezen állásra a jelen viszonyok közt, akkor ne üdvözölje Csengeryt a bársony karszékben, mert ez minden dialektika daczára soha sem fog egyébként tekinteni a magyar közönség által, mint annak, aminek elneveztük — jezsuitismusk.

Az új rendszerre vonatkozólag, melyet, mint annak föltételét, hogy gr. Lónyay újra kormányra juthasson, említettünk, a „Reform“ gr. Lónyay könyvének és a 21-es bizottságban tartott beszédjének elolvasására utal bennünket.

Olvastuk mindkettőt, azon figyelemmel, melyet minden, ami egy tekintélyes államférfi tollából vagy szóoklatából a közönség elébe ke-

riül, megérdemel, a beszédet nemcsak olvastuk, de végig is hallgattuk.

Talán épen e két enuntiatió volt az, mely újra gróf Lónyay személyére irányozta a közvélemény figyelmét. Mennél inkább fokozódott a figyelem, annál inkább nélkülözötte a közönség a pártkülömbőség nélkül mindenki által elfogadható és elfogadott, általánoságban mondottaknak, kivethetőségi miképenjé.

Helyzetünkben pedig épen, és egyedül ezen miképen képezheti a főkérdést, mert a nélkül lehet, hogy igen szép hangzásu de mindenesetre csak üres szó marad minden projektum, melynek gyakorlati kivethetősége megczáfolhatatlanul bebizonyítva nincs.

Ezzel be is fejeztük észrevételeinket, s egyúttal jellemeztük a „Reform“ cikkeit, mely az általunk érintettek kivül, egyebet nem is mond, s így kérdéseinkre a válaszzsal adós marad.

Arra mutat ez, hogy a „Reform“ ezentul is, eddigi általunk hibásnak tartott, ugynevezett „maskirte Bewegungen“ taktikájánál kíván megmaradni.

Ez az ő dolga lévén, ám lássa! mi nem tehetünk egyebet, mint bocsánatot kérni tőle, hogy mesterséges kombinációban fölszólalásunkkal zavartuk, biztosítjuk őt, hogy ezentul kérdésekkel többé nem alkalmatlankodunk.

Vajon mit mondanak mind ezekhez azon képviselő urak, a kiket a Lónyay-párthoz tartozóknak tekint a közvélemény, ez más kérdés. Ha ők is hallgatnak, akkor egyelőre legalább, be lenne bizonyítva az, hogy oly faktorok számba nem vehetők, melyek ködbe burkolva a fellegekben időznek akkor, a midőn a földön kellene járniok ugy, hogy mindenki láthassa: merre vezetnek lépteik.

— **A középpárti kör** mai értekezletén az Oroszországgal kötött postaszerezződést, a Portugáliával kötött szerződéseket elfogadta. A tizedmérték rendszer behozataláról szóló törvényjavaslatra vonatkozólag több észrevétel tétetett, melyek azonban nem tekintetnek pártkérdések gyanánt.

— **Azon kérdések száma**, melyek a keleti vasut ügyében, Bánó József előadó javaslatára feltétetni fognak, az „Ung. Corr.“ szerint 99-re rug. Ezek közül 28 a kormányhoz, 65 az igaztótanácsához és 6 az Anglo-Ausztria bankhoz fog intézteni.

— **A „Pester Corr.“** könyomatu lap mindenfélét tudott említeni a „vacsorapárt“ legutóbbi összejövételéről: milyen delegatiót akarnak választani, kiket óhajtanak a bizottság tagjainul stb. Ezzel ellentétben az „U. C.“ hiteles forrásból írja, hogy semminemű tárgyalás se volt, következőleg semmiféle határozat sem hozott.

— **A Deák-párt** mai értekezletén Zichy József gróf kereskedelmi miniszter indokolta a méterrendszer behozataláról szóló tvjavaslatot.

Utána Molnár Aladár emelt szót, kívánván, hogy a mértékitelesítő bizottságok ne 1876-ban, mikor a méterrendszer használata kötelezővé válik, hanem a törvény szentesítése után rögtön fölláttassanak, hogy azok, kik addig facultative használják a métert, e bizottságoknál hitelesíthessék mértékeiket, indítványozza továbbá, hogy a méterrendszer tanítása az iskolákban már most kezdessék meg.

Treffort igéri, hogy intézkedni fog.
 Pulszky Ferencz elfogadja a tvjavaslatot, de miután azt hiszi, hogy hosszú ideig nem lesz általánossá a népnél, kéri a minisztert, hogy a bírságolásnál szigorúak ne legyenek.

Zichy Antal az új mértékekre a mostani elnevezéseket óhajtaná alkalmaztatni.

Pulszky Ágost utazó, hivatalos hitelesítő közeget óhajt és az arányokat szavakban is kifejezteni kívánja.

Gorove a behozatalra gyakorlati módokat ajánl. Hozzá szolt még Máday ki a kényszerű behozatalt továbbra halasztani kívánna és Vécesey J. b. ki a költségek iránt aggódik s a miniszter zárszavai után a törvényjavaslat általánosságban elfogadatot; ezzel az értekezlet eloszlott.

— **Bécsből** a következőket írják az „Augs. Allg. Ztg.“-nak: Andrassy gróffal tudvalevőleg az ő miniszteriumának kereskedelempolitikai előadója is elment Pé-

tervárra, és miután azt bajosan csak azért szeméiert választották ki kíséretül, azért általános azon gyanítás, hogy az uralkodók találkozására alkalmával bizonyos kereskedelempolitikai megállapodások, vagy legalább ezeket előkészítő lépések is fognak megtörténni, és ez bizonyára ép oly jogosult, mint ama másik föltevés, miszerint az erre vonatkozó tárgyalásokat nem kell előre eredményteleneknek tekinteni. Annyi azonban áll, hogy az eredményre vonatkozólag nem szabad túlvértes reményeket táplálni. Az orosz-porosz intimitás valószínűleg nem csekélyebb, és mindenesetre sokkal régebb az orosz-osztráknál, és ha annak daczára a porosz diplomacia legnagyobb erőfeszítéseinek sem sikerült eddig soha az orosz kereskedelmi és vámpolitikát valamely említésre méltó concesszióra bírni, ugy annál kétségesebbeknek kell tartani, hogy Ausztriának fog-e sikerülni ilyen engedményeket kivívnia.

A 9-es albizottság tegnap délelőtt és délutáni ülésében a törvényhatóságok szervezete fölött tanácskozott. Az esti ülésre nagyfontosságú nyilatkozatot vártak Tisza Kálmántól:

I z g a t á s o k .

A „Pesti Napló“ mai számában egy torontálmegyei levelet olvasunk, melyben tisztelt laptársunk zombolyai levelezője fölemlíti, hogy a Nagy-Szebenben megjelenő „Tageblatt“ a torontálmegyei német községeknek ingyen küldetik. A közönség ismeri a „Tageblatt“ tendenciáját. Ugyanazon irány az, mely a magyarországi németiségnek hazafüi érzelmeit a saját czéljaira nézve károsnak tartván mindenkép ellenségeinkké tenni iparkodik németajku polgártársainkat, hogy ily módon még egy nemzetiségi kérdéssel komplikálja, anélkül is kényes helyzetűnket és elidegenítse tőlünk azokat, kik eddig a magyar ügynek mindenkor hű és önföladozó barátai voltak. Ezen irány fögyverei a denuncziaciók, melyekkel rendszerint a magyarok erőszakos magyarosítási törekvéseiről beszélnek badarnál badarabb dolgokat; harezosai pedig azok kik a „Neue freue Presse“-be, az „Unsere Zeit“-ba a „Kölnische Zeitung“-ba stb. írják azon otromba rágalomokkal és bárgyu hazugságokkal telt arezátlan cikkeket, melyeket fájdalom a viszonyainkkal nem ismerős s csak efféle tisztátlan forrásokból merítő nagy német közönség igen gyakran fogad el készpénz gyanánt.

Ezen emberek semmiféle alkalmat se mulasztanak el magyarellenes czéljaik előmozdítására és eszközeik megválasztásában vakmerők és szemérmelmentek a végletekig. A mult évben más helyen volt alkalmunk leleplezni törekvéseiket és üzelmeiket. A bécsi kiállítás megnyitása után történt, hogy minden követ megmozdítottak arra nézve, hogy a német császár trónörököse némi tünnetési szinezettel meglátogassa dél-Magyarországnak kivárlólag németajku lakosságú vidékeit. A nagyon is ostromba kísérlet persze kudarcot vallott, nemcsak a korona-herezeg és a bécsi német követség tapintatán, de a torontál- és temesmegyei németek azon helyes érzékén is, melylyel a szállongó és nagy buzgalommal colportált hirre olyformán válaszolt, hogy a czélbavett terv, ha csak-ugyan létesül, a józan gondolkodású németek részéről épen az intézők által remélt demonstratióknak ellenkezőjét helyezte volna biztos kilátásba.

Azon pangerman journalisták és propaganda-esimölök, kik most egy új kerüli utat választottak üzelmeiknek, tapasztalatokon alapuló meggyőződésünk szerint most is elhibázták a dolgot és oly szekér után szaladnak, mely őket föl nem veszi.

A délmagyarországi németiség, mely ama vidékeken a magyarokkal együtt az ottani és a volt határvideki szerbek és románok közé van beékelve, sokkal jobban ismeri és átérzi saját érdekeit, sokkal helyesebben gondolkodik, hogysen ügyét, meggyőződése egész erejéből ne azonosítaná a magyarokéval. A szellemi kapcsol, mely a magyar és német elem közt füződött, az érdekközösség sokkal erősebb, hogysen akár személyes czélokot, akár az ábrándok országába tartozó egyesítési eszméket kergető agitatorok sikert arathassanak.

A délmagyarországi németek közt mindinkább terjed a magyar nyelv s ezzel együtt hazai viszonyaink ismerete, s ez mindinkább megerősíti bennök a hazaszeretetet, melyet eddig is mindenkor híven ápoltak keblükben.

Mi tehát nem félünk, hogy németajku polgártársaink közt sikerülhetne bárkinek is nemzetiségi kérdést teremteni s a „Tageblatt“ urai bizvást megkiméllhetik maguktól az ingyen lapküldés költségeit, melyek ugyan egy lépéssel se fogják őket czéljaikhoz közelebb vinni.

De nem mulaszthatjuk el ezen alkalmat néhány szót intézni azokhoz, kik ma Torontálmegyében a politikai élet élén állnak. Számos levelet kaptunk minden oldalról, melyek a legközelebb betöltendő alispáni szék jelöltjeire vonatkoznak és sajnálattal értesültünk e tudósításokból, valamint egyik-másik politikai lap közleményeiből, hogy e kérdés bizonyos tekintetben személyi és tárgyi jelleméből kivetkötve nemzetiségi kérdéssé tétetett.

Hansen

Mi eddig tartózkodtunk az ügyhöz szólni és most se tartjuk hivatásunknak a személyi részre vonatkozólag nyilatkozni, de határozottan rosszaljuk azon irányt, mely ezen ügyet teljességgel oda nem tartozó nemzetiségi szempontokkal akarja használatba hozni.

A törvényhatóságok administratív és személyi kérdéseiben már is annyit vettek mindenféle akár a nemzetiségi, akár a politikai pártszempontok rovására, hogy az elfogulatlan journalistika szigorú kötelessége lett erősen megrónni minde efféle visszaélést, bárhol jelentkeznek.

A közigazgatás a legfelső fórumoktól kezdve a legalsó közegig annyira zilált és annyira ki nem elégítő, hogy bizony nincs szükségünk semmiféle politikai vagy nemzetiségi tekintetűre, hanem az arra való tekintetén kívül félre kell tennünk minden egyebet — Torontálmegye viszonyai nincsenek oly kitűnő karban, hogy az első tisztviselő kiszemelésénél a megye közönsége a politikai, vagy nemzetiségi szempontok felesleges luxusát engedhetné meg magának, s a ki személyes céljait ilyféle tekintetek előtérbe tolasásával iparkodik érvényesíteni az bizonyára a mai körülmények közt oly szolgálatot tesz e közügynek, melyért senkitől sem érdemel köszönetet.

T a n ü g y.

Törvényjavaslat a főtanodai oktatásról.

(Beadja dr. Oláh Gyula orsz. képvis.)

(Vége.)

3. A nem-állami bölcsészeti akadémiák.

109. §. Jog- és államtudományi főtanodákkal egybekapcsolva, vagy önállóan is állíthatók föl bölcsészeti főiskolák, vagy akadémiák, melyek különálló egyetemi bölcsészeti karok tekintetnek. Az ily bölcsészeti akadémiák rendeltetése leginkább a középtanodai tanárok kiképzése levén, hogy lezkelőtatási bizonylataik s középtanodai tanárságra jogosító okleveleik közérvényesekül elismertessenek, legalább is a következő kelleknek tartoznak megfelelni: 1. mindazon főtantárgyakra, melyek a középtanodai tanárok számára mint tanszakok szükségesek, külön tanszékkel állíttassanak s azok rendes tanárokkal töltsenek be, — úgy, hogy a paedagog tanárokon kívül az akadémiában legalább tíz rendes tanár működjék, mindenik legalább 1500 frt évi fizetéssel; 2. tanárokat oly egyének alkalmaztassanak, kik vagy irdalmilag, vagy nyilvános tanári működésükkel bebizonyították tudományi szakképzettségüket, vagy egyetemen képeztették magántanárságra; 3. könyvtárral s a szükséges gyűjteményekkel s laboratóriummal legyenek ellátva.

110. §. A bölcsészeti akadémiákon is állíthatók föl az egyes tudományzajokra gyakorlati képezdék.

111. §. A bölcsészeti akadémiák személyzetére, a tanárok alkalmazására, a fegyelmi s az igazgató hatóságra vonatkozólag a jelen törvény 103, 105 és 106-ik §-ai, a hallgatók jogait, kötelezettségeit és fegyelmi viszonyait illetőleg pedig a 107-ik § megállapításai bírnak érvénnyel.

112. §. A jelen törvény értelmében szervezkedett bölcsészeti akadémiák tudori szigorlatokat nem tarthatnak ugyan, sem magántanárokat nem képesíthetnek, — de lezkelőtatási bizonyítványaik minden vizsgánál és szigorlatnál közérvényesek, — továbbá a középtanodai tanárságra képezendő vizsgákat a jelen törvény 59-ik §-ában megállapított módon tarthatnak s az arról kiállított okleveleik államérvényesekül ismertetnek.

4. Nem-állami műegyetemek s technikai főiskolák.

113. §. Nem-állami teljes műegyetemnek egy egyetemes osztályból s legalább még három szakosztályból kell állania. A szakosztályok főtantárgyainak mindegyikére külön tanszékkel állítandók s azoknak legalább két

harmada rendes tanárokkal töltsendő be, úgy, hogy minden szakosztályban legalább hét rendes tanár alkalmaztassék a nem-állami műegyetem rendes tanárai számára a 93-ik §-ban megállapított fizetéssel. Tanárokat csak oly egyének alkalmazhatók, kik szakképzettségüket az irdalom terén, vagy nyilvános tanári működésükkel eléggé bebizonyították, vagy pedig akár egyetemen, akár műegyetemen magántanárságra képesítettek.

114. §. Nem-állami műegyetemeknek is el kell látva lenniük a szükséges gyűjteményekkel, műhelyekkel és könyvtárral.

115. §. A nem-állami műegyetemek szervezetének egyéb részleteire, személyzetére, igazgató hatóságára, fegyelmi viszonyaira, továbbá a hallgatók fölvétele, jogaik és kötelezettségeire vonatkozólag a jelen törvénynek az állami műegyetemekre, illetve a nem-állami tudományegyetemekre hozott megállapításai bírnak érvénnyel.

116. §. A törvényhozás által engedélyezett nem-állami műegyetemek lezkelőtatási s egyéb bizonyítványai közérvényesekül bírnak, továbbá az ily műegyetemek följosztatik mindazon szigorlatok és vizsgák tartására, miket a jelen törvény 74 és 75 §-ai értelmében az állami műegyetemek tarthatnak.

117. §. Nem-állami nyilvános főtanodákul állíthatók föl a jelen törvény 80-ik §-a értelmében oly technikai főiskolák is, melyek a műegyetemnek csak egy vagy két szakosztályát képviselik.

118. §. Az ilyen nem-állami technikai főtanodák a kebelükben önálló szakosztályokban szerzett magasabb képzettség igazolására vizsgálatokat tarthatnak s ezek alapján az illető szakosztály címén az állam által is elismert okleveleket állíthatnak ki.

5. A papnöveldek.

119. §. A papnöveldek egyes vallásfelekezetek által alapított s főtartott nem-állami főtanodákul tekintetnek s mindaddig, míg az állam és az egyház közti viszony törvényhozásilag szabályozva lesz, a papnöveldek eddigi szervezettükben maradnak, — úgy azonban, hogy a jelen törvénynek az állami fölügyeletre vonatkozó szakasza (120. §.) minden vallásfelekezet papnöveldejére is kötelező erővel bír.

IV. Fejezet.

Állami fölügyelet.

120. §. Minden, a jelen törvényben nevezett főtanoda az állam közoktatási kormányának fölügyelete alatt áll. E célból: 1. a közoktatási miniszter biztosai által e tanintézetek bármelyikét bármikor meglátogathatja s úgy az oktatás menetéről, mint az intézet vezetéséről s igazgatásáról magának tudomást szerezhet. 2. Minden egy állami, valamint nem-állami főtanoda évenként a tanév bevégeztével s legalább egy hónappal a következő tanév megnyitása előtt köteles a közoktatási miniszterhez oly értesítvényt benyújtani, melyből kitűnjék az intézet anyagi és szellemi állapota, a tanócok száma, minősége és működése, a tartott előadások, a tanulók száma (osztályonként is), a tartott szigorlatok s azok eredménye, az intézet igazgatása s fegyelmi állapota. 3. A közoktatási miniszter különösen ügyel arra, hogy minden tanintézetű vagyon s különösen tanodai célra tett alapítványok biztosan elhelyezve gyűmölösztessenek és csak rendeltetési céljukra s rendesen fordíttassanak. A közoktatási miniszternek ennél fogva jogában és tisztségében áll: a főtanodák föltartásától a tanodai vagyon állásáról és kezeléséről időnkint részletes és hiteles kimutatást kívánni s szükség esetén saját megbízottja által a főtanoda számadásait megvizsgáltatni. 4. Ha valamely főtanoda céljával ellentéző irányban működne, vagy pedig a jelen törvény kívánalmait megfelelni nem tudna, vagy nem akarna a közoktatási miniszternek e tekintetben adott két intése is eredménytelenül maradni, köteles a közoktatási miniszter az illető főtanoda megszüntetésére, illetőleg nyilvánossági jogának elvesztésére vonatkozólag

gyobb bírodalmának — mely maga harmadfélszer akkora amint egész Európa — fővárosa előre kimért terv szerint, emelkedett az őserdők és ingoványok helyén. Több éven keresztül 40 ezerrel voltak az orosz, tatár, kozák, kalmuk, finn s egyéb tartományok népei földgömbünk ezen északi vidékére fölparancsolva, hol nagy Péter császár maga személyesen ügyelt föl az építésre, és sikerült is oly főváros alapját megvetni, melynek díszre, csínra s a nagy arányokra nézve alig találkozik párja a földkerekségben. A köz- és magánpaloták hosszú sora nyulik itt a szeliden kanvarodó fejedelmi Néva mindkét partján. A Ladoga tóból eredő eme hatalmas folyam, mely szélességre jóval meghaladja a mi Dunánkat, — a város területén több ágra oszlik, — s ezenkívül néhány nagy csatorna, Velenceéhez sokban hasonló tekintetű a Péterváranak. Csak-hogy persze itt a csatornák tisztábbak és nagyobb arányokat öltenek, — úgy, hogy rajtok tengeri hajók is láthatók.

Egyáltalában el lehet mondani, hogy itt a helyet, térséget nem kimélték, ha a szélszerzési szempont úgy hozta magával. Vannak például utcák, melyek mértőldere terjednek. A Nevsky prospect ezek közt 4 orosz mértőldere hosszú, s ami Párisnak a Boulevardok, Londonnak a Regent Street, Berlinnek Unter den Linden s nekünk a Váci és Dorottya utcák, az Péterváranak a Nevsky Prospect. Szép, kirakattaljes, nagy utca, melyben egyebek közt a nemzeti színház s öt különböző hitelekezet (görög, római katolikus, hollandi, luther, örmény), s két orosz temploma van. Ezen nagysága dacára örökké tömve van néppel, amit egyéb utcai és téreiről épen nem mondhatni; s innét tűnik ki a város roppant terjedelme, mert noha ott létemkor 1867-ben, a sok ezer idegenen kívül 550 ezer állandó lakost számlált, még is szerte a városban alig volt több járókelő, mint Budapest külvárosiban.

A templomokról jut eszembe, hogy én itt azoknak a legszorgalmasabb látogatója valék. Egy nap sem mulasztottam el, hogy pár száz egyháza közül valamelyiket meg ne néztem volna, mert tudtam, hogy mindenütt gyönyörű szép vocalzenét hallok. Sajátságuk ugyanis az orosz templomoknak, hogy azokban sem orgona, sem egyéb

íránt törvényjavaslatot terjeszteni be a törvényhozásnak.

121. §. A főtanodai oktatás állapotáról a közoktatási miniszter három évenként részletes jelentést tesz a törvényhozásnak.

122. §. Ezen törvény végrehajtásával a közoktatásiügyi miniszter bizatik meg.

Különlélek.

Budapest, február 19.

Hivatalos. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a m. kir. lotto-hivataloknál megürlt másodosztályú tiszti állomásokra Patkó Sándort és Miklóffy Károlyt, továbbá segéd-tisztekké Reisz Lajos, Szobovics Károlyt, Port Belát, Neubauer Ferencet és Nagy Tivadart, az igazságügyminiszter Kómvics Béla pesti kir. ítélőtáblai fogalmazót a nyiregyházi kir. járásbírósághoz aljegyzővé, Beke Ferencz dévai törvényszéki díjnokot ugyanazon törvényszékhez irnokká, a pécsi kir. járásbírósághoz végrehajtóra Csácsák Ede sádsi kir. járásbírósági irnokot, a dettai kir. járásbírósághoz végrehajtóvá Vuchetich Ödön torontálmegyei volt esküdtet, a pozsonyi kir. törvényszékhez aljegyzővé Déván Ottó ottani díjas joggyakornokot nevezte ki.

— A képviselőház elnökénél tegnap volt az első estély, melyen 30—35 különféle pártárványú képviselő jelent meg. A vendégek közt: gr. Szapáry Gyula Trefort, Pauler és Szende Béla miniszterek, Cziráky és Zichy Ferencz grófok, Tisza Lajos volt miniszter Perczel Béla képviselőházi alelnök. A balközép és Ghyczy-párt két-két tagja által volt képviselve. A vacsora 10 órakor kezdődött, melynél a politikáról minél kevesebbet beszéltek, s a társaság a kedélyes hangulatban eltöltött estély után éjjel felé szétoszlott.

— Deak Ferencz, mint a „P. L.” írja a múlt napokban könnyebben érezte magát; az éjjel azonban ismét görcsrohamai voltak, de ma reggel már újra jobbra fordult egészségére.

— Budapest főváros mai folytatolagos közgyűlésén, mely már kevésbé volt látogatva a tegnapiénál, az ó-budai kisebb kir. hasznóvételek átvetelének tárgya kerülvén először szóba, a közgyűlés elhatározta, hogy ez ügyben fölirat fog intézteni a belügyminiszterhez az iránt, hogy e javadalmak fölétlenül adassanak át a fővárosnak; míg az utóbbi a maga részéről kétszáz nyilatkoznék az ó-budai kegyuri jogok átvételére. — Az ó-budai helypénz s közevetvám beszédének joga árverés útján 5250 frtért, jövő évi márczius havúig Rosenfeld Károlynak adatott át. Hoffman Pál fölszólalása az ó-budai természetnyeknek ugyanott helypénztől mentesen való nmladatási joga mellett hosszabb vitát keltett, míg végre határozatba ment, hogy ez ügy a pénzügyi s gazdasági bizottmányoknak adassék ki javaslatlét, illetőleg a főnebb említett árlejtés eredményekéül ily irányban való módosítása végett. — A zerge-utcai alreáltanodának főreáltanodává való átalakítása, hosszabb vita után, melyben Békey tanácsnok, Szentkirályi, dr. Szabóky s mások szóltak, függőben hagyatott a költségvetés tárgyalásáig. Dr. Mandel Pál indítvány az iránt, hogy a jelen évben kezdendő s legfőlebb 1876. végeig elkészítendő újabb építkezéseknek 20—25 évig tartó adómentessége kéresek a miniszteriumtól, szintén hosszabb vitát keltett, s a vita után mégis csak az lett a határozat, hogy ez indítvány nem tárgyalatott érdemileg, hanem a tanácshoz utasított véleményadás végett az illető szak bizottságok meghallgatásával. — Több törvényhatóság átiratot intézett a fővároshoz az iránt, hogy a törvényhatóságok új rendezéséről szóló törvényjavaslat ellen beadott kéréseiket a főváros pártolja. Királyi Pál s a főpolgármester indítványára elhatározatott, hogy az összes átiratok a joggyűbi bizottsághoz tétessenek át, s hogy a főváros addig ne nyilatkozzék ezekre nézve, míg az említett törvényjavaslatl szemközt a maga részéről állást nem foglalt. — Végre a kisdudvó-egylet ama kérvénye, hogy épi

hangszer-zene, sem ülőhelyek nincsenek. A legnagyobb utról a koldusig, itt mindenki áll vagy térdel, a közben hallgatja azon kiválóan szép dallamokat, melyeket jól összeválogatott énekesek ritka művészetl adnak elő. *) Minden egy-egy isteni szolgálatot olyllyá tekintetem, mintha színházban volnék, s míg füleim gyönyörködtek, azalatt a nagy fényvel kiállított orosz egyházak egyes műtárgyait vehettem szemle alá. Hosszu volna azonban ezekről is írni; de hogy mégis némi fogalmat adhassak az olvasónak Szt.-Pétervár templomai pazar fényéről és gazdagságáról, azt jegyzem meg egyedül, hogy az Izská-egyház maga 1818-tól 1864-ig 121 millió frankba került.

Hanem menjünk valódi czélem felé: Tsarskoe Seloba.

Annyi sok szépet hallottam és olvastam már az orosz császári család eme Schönbrunnjáról, hogy fölitem magamban, nekem azt látnom kell. Egy napon tehát reggel 7 órakor a vonatra fölitem. Ötven perc alatt ér oda a gyorsvonat, s míg én a császári parkba jutottam, az is megtartott vagy 10 percig.

Simonffy Kálmán.

*) És itt nem hagyhatom szó nélkül, egy pétervári tudósítónak a tegnapi lapokban olvasott kicsinyű megjegyzését, úgy az orosz zene, mint főleg annak hangszerelése szempontjából. Tudósító egy katonai zenekarnak, s hozzá ily teli időben, szuburban történt zenélése után bírálja meg az orosz zenei képességet. Tessek tudósítónak templomokban vagy színházokban azt meghallgatni, s ha zeneíró, fogadom, was véleménynyel leend irányában. Én láttam a „nagy színházban” az „arany hal” orosz balletet, továbbá a „Mária-színházban” a „Glinka „Djizn za Tsaria” az Vjéroff „Rogniéda” orosz operáit, de mondhatom, azok minden tekintetben megleptek. A mit egyrészt nem is csodálók, mert az orosz uralkodóház és kormány évenként roppant összegeket fordít művészeti s ezek közt zenei czélokra. Így a nagy színész- és balletiskolán kívül jelenleg Péterváranak egy jeles zene-conservatoriuma is van a híres Rubinstein vezetésé alatt, mely conservatorium egyéb jelességek közt oly európai hírd tanárokat is bir kebelében, mint Wieniawsky hegedűvirtuoz, Dreysbock stb.

Simonffy.

A „KÖZÉPPÁRT” TÁRCZÁJA.

Az én találkozásom a csárral.

(Igaz történet.)

I.

Sors bona nihil aliud.
Zrinyi.

„Kálmán figyelmeztetek, hogy revolvert magaddal ne vigy, mert könnyen bajba jöhetsz.” — Így szóla 1867-ik évnek őszén kerti portájában Sziklay Lajos barátom, midőn határozott szándékomat jelentém ki előttük Oroszországba s különösen annak mesés szépségű fővárosába utazni.

„Igen, de Szt-Pétervár maga innét a 300 mértőldet haladja, onnét még tovább az ország belsejébe is szándékozom. Mit csinálók én egyedül, magányosan, idegen tájon, idegen népek, idegen szokások közt annyi száz mértőldere hazántól? hol nem lesz a 75 millió oroszországi lakos közt egy is, kihez anyanyelven szólhassak, kihez pár bizalmas szót válthassak, . . . ki tudja itt, amott mily utításra bukkanak, mily fogadóba szállók, . . . nem vagyok félénk, de azt hiszem mégis, egy hat csövű revolver oldalamon, nagy megnyugtatósomra fog szolgálni.”

„Mind igaz, de én mégis csak azt mondom, és arra kérlek, revolvert, sőt még tört se vigy magaddal, mert nagy bajba jöhetsz. Vannak bizonyos előérzetek, sejtések, miknek okát nem tudjuk adni, és én most ilyet érzek.”

Ekkép beszélt aggódó barátom nemcsak nekem, de minthogy neki engedni nem akartam, nómet vette körül s avval együttesen bírtak rá, hogy jól kipróbált Kimer-féle revolveremet otthon hagyjam.

Pár hétre ezután messze voltam szép Magyarországtól. Európa egyik fénypontján a Ladoga tó és a keleti tenger botniai öble közt, honnét a hajdani moosárok halált lehelő büze, egy nagy uralkodó „legény” szavára még a mult század elején eltűntek, és egy város, a világ legna-

tendő házára e város ingyen adjon telket, elvileg elfogad-
tatván, a kivétel módozataival a gazdasági bizottság bi-
zatott meg, mire a gyűlés háromnegyed 7 órakor szét-
oszlott.

— Szülészeti tanfolyam. A II-dik félévi szülészeti
tanfolyamra a beiratások a budapesti tudomány-egyetem
jövő márczius 1-én veendő kezdetüket.

— Életmentés. Az Alföld⁴-ben olvassuk a követ-
kező esetet: Mult pénteken két vándorlegény Angyal-
kutról a Maroson át akarván Glogovácra menni, az
egyik alatt leszakadt a jég s hónaljig a vízbe esett, két
karjával azonban a jégkereten támaszkodott. Társa ré-
mülten futott a jó negyedóránnyira levő malomhoz, hol
Pavecsics József és Veszely József aradi ácsok foglalkoz-
tak s tudatá velük társa szerencsétlenségét. A két derék
ács, csónak, deszkák és kötél segítségével, nagy és hosz-
szas fáradozás után, saját életük kockázatásával végre
egy órai kínlás után kimentették a csaknem teljesen
megfagyott gyöngyösi cipészlegényt s őt a malomba
vívén, dörszögleték s életre hozták. Az egy órai jég-
fürdőt kiállott cipészlegény másnap korán reggel foly-
tatta vándorlását.

— Népesedési mozgalom. A fővárosban a lefolyt
hétén élve született 264 gyermek, elhalt 243 személy;
a születések tehát 21 esettel mulják fölül a halálozásokat.
— Az élve születettek közt volt 174 törvényes, 90 törvény-
telen; nemre nézve 126 fiú, 138 leány. — Halva szület-
tett 9 gyermek, köztük 7 törvényes, 2 törvénytelen. —
A halottak közt volt 124 férfi, 119 nő, egy éven aluli
gyermek 74. — A halált legtöbb (50) esetben tüdőgümő,
20 esetben himlő idézte elő.

— A postai reklamátiókra vonatkozólag a földmí-
velés-, ipar- és kereskedelmi miniszter a mai hivatalos
lapban a következő fölhívást teszi közzé: „A postára
adott levél vagy küldemény utáni tudakozódáskor nem-
csak a címzett nevét, hanem annak teljes címét és laká-
sát is szükséges levén pontosan följegyezni: fölhívatik
a közönség, hogy ez adatokat a tudakozvány biztosabb és
gyorsabb elintéztetése céljából az illető postahivatalnok-
kal a reklamátió alkalmazásával közölje.“

— Meg kell rónunk a dalszínház építési tervvázla-
tainak bírálatára alakított bizottság azon eljárását, misze-
rint az üléseire vonatkozó közleményeket rendszeren csak
négy-öt lapnak szokta beküldeni, míg a hírlapirodalom
többi részét teljesen mellőzi. Ha a bizottság egyik lapnak
sem küldendé bejelentését, ezt még csak értenők, s ez
esetben a lapok dolga volna magán uton megszerezni a
bizottság üléseire vonatkozó tudósításokat; de mivel a
bizottság önként, hivatalos beküldések által akarja tár-
gyalásait nyilvánosságra hozni, s a lapok közt mégis kül-
ömböséget tesz, midőn csak négyet tart rá érdemesnek,
hogy közleményeit beküldje; ez olyan eljárás, mely miatt
a bizottság a mellőzött lapok legkomolyabb rosztalását
vonja magára. A bizottság így tett legközelebbi határo-
zatával is, mely ismét csak négy-öt lapnak küldött be,
míg szerkesztőségünk, s egy csomó más magyar lap szer-
kesztősége elmellőztetett. Ezen határozatot, olvasóink
íránti tekintetből alább egész terjedelmében közöljük, s
itt csak figyelmeztetjük a bizottságot, illetőleg annak el-
nökét, (s ebből érthet a nemzeti színház igazgatósága is,
mely több esetben hasonló eljárást követett) hogy tartsa
kötelességének nagyobb figyelemmel viseltetni a hírlapi-
rodalom íránt, s közleményeinek beküldésében jövőre ne
csak szimpathiáját, hanem a méltányosságot tartsa irány-
adó gyanánt.

— Színház. Rossi tegnap este a „Lear király“
czimszerepében lépett föl, s e föllépte által eljutott nem
csak budapesti vendégszerelésének fénypontjára, hanem
a művészeti tökély, azon ragyogó csúcsára, hova eljutni
még a muzsa fölkenetjéi közül is csak igen keveseknek
sikerül. Aki az ésbontó fájdalom következtében meg-
őrült szerencsétlen király tragédiájáról igazi fogalmat
akart szerezni, ezt elérhette Rossi tegnapi föllépte alkalmá-
val. Rossi Learje az az aggságtól megtört, második
gyermekégre jutott, ellenmondást nem tűrő, ideges, boz-
szankodó, az ösztönöket fölré ismerő, s a hízelt kész-
pénz gyanánt fogadó Lear király volt, kiről Shakespeare
álmodott, midőn nagy művét megírta. Rossi eddigi föllé-
pteit mindig egy nemével a tartózkodásnak magasztal-
tuk, s az olasz művész nagy erőnyei mellett rámutattunk
annak bár sokkal kisebb hibáira is. A „Lear király“ elő-
adása után azonban minden kétségünk eloszlott az íránt,
hogy Rossi a legnagyobb művészek egyike, kik valaha
tapodtak a világot jelképező deszkákat. Ha Rossi Lear-
jében voltak is (töbnyire hangjának rovására eső) fog-
yatozások, ezek eltűntek Lear király jellemének nagy-
szerű fölfogása, s azon ősi erő mellett, melylyel Rossi nagy
főladatát megoldotta, s a német színház minden zugát el-
árasztó közönséget szinte önkívületbe ragadta. Lear ki-
rály jellemének fölfogására nézve létezhetnek különféle
egyéni fölfogások, de senki sem tagadhatná elfogultság
nélkül, hogy Rossi saját, s véleményünk szerint egyedül
helyes fölfogását bámulatos hatalommal érvényesi-
tette, — melylyel szemben még a más fölfogást
pártoló véleménynek is el kell némulnia, — s a kriti-
ka beáll az elragadtatás minden lépcsőjén keresztül
vitt közönség közé-tapsolónak. Rossi a Lear előadásának
elejétől végig a művészi tökély magasztalán járt, néhány
jelenetben pedig e tökély oly magas csúcsára hágott föl,
hova csak a bámulat követhette. Ilyen jelenet volt az,
midőn Cordeliára ráismer. Néhány pillanatig egy szót
sem szól, de arczának játékaival többet fejez ki, mint az
emberi nyelvnek minden szava, mint minden költészet,
minden szónoklat. Egy értelemvilág egy tekintetben!
Nem akarjuk Rossi játékát részletezni, azt egészen kell
látni és élvezni. Az örültégi nagy jelenetben volt ugyan
néhány túlzás, de ezeket úgy készítette elő Rossi, hogy
az elragadtatás ama magas fokán, hova a közönség két-
három fölönvása után eljut, szinte föl sem tűnnek. A többi
szereplőkről nem szólnunk, kik tegnap mind eltűntek
Rossi mellett, még Kodermann is, ki pedig kitűnő udvari
bolond volt. Rossit a közönség minden jelenése után
számtalanszor kihitta. — Szatmáriné 25 éves mű-
jubileuma márcziushó első felében lesz, mikor Szatmáriné
„Mamá“ ban fog föllépni. Kívánatos, hogy a közönség
ez alkalommal tömeges látogatásával tüntesse ki e kitűnő

művésznőket, ki a maga szerepükében európaszerte
ritkítja párját. Mint halljuk, a nemzeti színház ez alkalmal-
mal fölülfizetéseket is elfogad Szatmáriné javára.

— Rövid hírek. A budapesti katonai ható-
ság a margitázegeti hídnál alkalmazásra kerülő vasból 6
darabot a Rákosra szállított, hogy velük robbantási
kísérleteket tegyen. Miután két darabbal meg is tették a
kísérleteket, a többi négyet ott hagyták, azt hitték, hogy
a 359 vámmászányi vasdarabokat nem lopja el senki.
Csalódtak; a négy darab vas pár nap előtt eltűnt. Vizs-
gálatot indítottak, melyből kintint, hogy Faiermann Lajos
dunaszabályozási felügyelő a 7180 forint értékű vasdarab-
okat vagy 500 forint eladta Kohn M. A. hárommoszár
utcai vaskereskedőnek. Ez a vasat a kőbányai pályá-
udvarra szállította és elküldte a lilienföldi (St.-Pölten
mellett) vasgyárba. A rendőrség azonban rögtön St.-Pöl-
tenbe táviratozott és onnat a lopott tárgyakat a tolvaj
költségén vissza fogja szállítani. — Az irók és mű-
vészek társasága jövő hétfőn estélyt tart, rá következő
szerdán pedig Erkel tiszteletére díszelőadást rendez a
Hungáriában. Egy teríték ára 5 forint. Ugyancsak az irók
és művészek társasága Rossi társaságát előt rendez még
egy bucsuestélyt. — Wahrman Mór szembaja any-
nyira megjavult, hogy állapotának minden veszélyeztetése
nélkül tegnap Bécsből visszatért. — Hen gl A n n a
urhölgy ó-budai villájába Csizsek József nemű napszám-
betört, s onnat erőhatalommal élelmiszereket vitt el. A
tettes már befogott. — A király a zágrábi Cyrill- és
Method-egyesületnek 500 forint adományozott. — Ará-
nyi Antal 1848—49-ki honvéd őrnagyot ma delután 3
órákor temették el vizivárosi horvát-utcai lakásából.
Béke poraira! — A nők építő-egylet folyó hó 16-án
tartott rendes havi gyűlésében elhatározta, hogy ez idén
is meg fogja tartani szokott felolvasóit. — A cseléd-
képző-egylet választmánya által rendezendő pik-nik
márczius 7-dikén lesz; a bizottság elnöke V a d n a y Ká-
rolyné. — A kolera, mint már említettük Salgó-Ter-
jánban ismét jelentkezett, a Salgó-Tarjánból jövő vonat
konduktora kapta meg a kolera, s mielőtt Pestre érke-
zett, kupéjában meghalt.

Nemzeti színház. Péntek, február 20. „Székely-
földön.“ Népszínmű 3 fölönvásban.

Az új dalszínház.

A budapesti magyar dalszínház építési tervvázla-
tainak bírálatára alakított bizottság határozata eké-
pen szól:

„A sugárút vonalán fekvő Herminatéren építendő
magyar dalszínház építési tervvázlatainak bírálatára ala-
kított és alólított bizottság, működését folyó évi január
17. megkezdvén, mindenkéltől konstátálja, hogy a nagy-
méltóságú magyar királyi belügyminiszter ur által e mun-
kálatra fölhívott, nevezetesen Linczbauer István Skal-
nitzky Antal, Steindl Imre, Ybl Miklós budapesti, Pell-
ner Ferdinánd bécsi, és Bohnstedt L. góthai építészek
művei, valamint Halmi Andor aradi építész egy terve-
zete a kikötött határidőben beérkeztek.

Halmi Andor önkényesen és fölhívás nélkül be-
nyújtott tervezeit, habár egyrészt díszéretes szorgalom-
ról, másrészt a nagyfontosságú kérdés helyes fölfogásáról
tanuskodik, mégis beható bírálat tárgyává nem tétethet-
tett, mert eltérve a közzétett helyrajztól és tervezési
programtól, a dalszínházat egy egészen más telkzen ter-
vezte építendőnek. E szerint a bírálat tárgyát csakis a
ténne vezetett és fölhívott hat építész beérkezett tervei
képezhették.

Ezek tekintetében azon egyhangú megállapodásra
jutott a bizottság, hogy a bemutatott tervvázlatok közül
egyik sem felel meg ugyan oly teljes mértékben és oly
tökéletesen, hogy minden további módosítás vagy változ-
tatás nélkül a kivételre alkalmasnak ajánlathatnák, en-
nek elérése azonban a közzétett program szerint nem
is várható, mert az illetők nem az utolsó részletekig tö-
kéletes pontossággal tervek, hanem csak egy utóbb ki-
dolgozandó végleges építési terv alapján szolgálható
tervezélat készítésére lettek fölhíva.

Ugyazint egyhangúlag és nézetkülönbség nélkül
azon kellemes megyőződést szerezte magának a bizottság,
hogy valamint az egyes tervezetben találtak kiváló elő-
nyök és egyik másik nagyfontosságú kérdés kitűnő meg-
oldásai, úgy találtak többé-kevésbé fontos hiányok
és fogyatkozások is, — de egyáltalában csaknem vala-
mennyi tervezet, az így fontosságához mért szakismeret-
et tüntet föl, és mindannyi a műépítészeti mai színvona-
lún áll. — A művészet, szorgalom és szakavatottság ily
élénk versenyzése, a leghebtöbb tanulmányt, a legszi-
gorubb vizsgálatot, a legérzetesebb összehasonlítást tette
szükségszerű, hogy a határozat, illetőleg ajánlat, minden
egy adat és körülmény teljes fölfogására és ismeretére
alapíthatassék. — E czélból a bizottság csaknem 3 hé-
ten szakadatlanul munkálkodott; a programban fölso-
rolt követelményeket egyes főkérdésekbe foglalván, azo-
kat minden egyes terve alkalmazta; a tervekben min-
den egyes kérdésre nézve mutatózó előnyök és hátrá-
nyokat összehasonlította; a helyi szabályozási viszonyok
tekintetéből, továbbá a hangszát, valamint a dalszínház
specialis rendeltetéséből folyó igényekre nézve, végre a
színpad és belső berendezés szükségletei iránt szakértőket
hívott meg és hallgatott ki; és figyelmét minden egyes
mozzanatra és jelenségre kiterjeszté.

Ily részletes és beható vizsgálat után és a magyar
királyi belügyminiszter ur által történt fölhívás azon pont-
jának szem előtt tartásával, hogy a bemutatott pályázó
művek készítői közül egy, s végleges építési terv készit-
ésére ajánlatba hozassék, a bizottság mai napon tartott
zárlatában titkos szavazás után, 8 szavazat közül 7 szavaz-
attal kimondá, hogy a beérkezett tervvázlatokban ki-
tűntetett kiváló szakképzettség alapján Ybl Miklós buda-
pesti építész ajánlja a végleges tervek elkészítésére a
nagy méltóságú magyar királyi belügyminiszter urnak.
— A bírálat bizottság tagjai voltak: Podmaniczky Fri-
gyes (elnök), Pulszky Ferencz, Gerlőczy, Ribáry József,
Rochlitz Gyula, Veber Antal, Szumrák Pál és Szigli-
geti Ede.

Táviratok.

Bécs, február 18. A „N. fr. Presse“-nek távirják
Berlinből: az ultramontán táborban nagy öröm uralg
föli, hogy a strassburgi püspök oly határozottan kárhoz-
tatja az elszaszi francziapárt föllépését. Az elszaszi képví-
selők közt szakadás történt, többen ki akarnak lépni a
birodalmi gyűlésből. — Hirszerint e szakadás az ultra-
montánokkal történt egyezményre vezethető vissza. A
clericalisok megmaradnak, a szabadelvűek kilépnek a bi-
rodalmi gyűlésből.

Bécs, február 18. Salonichból érkező távsürgöny
szerint az ottani bolgár püspök s két falu lakossága a
kath. hitre tért át.

Bécs, február 19. A költségvetési bizottság azt ha-
tározta, hogy megkeresi a kormányt, terjeszteni elő,
mielőbb részletes kimutatást a kiállítás kiadásai és bevé-
telei, valamint az ipari oktatásra történt lényeges ki-
adásairól.

Páris, február 18. Az Orleans-hercegek Mac Mahon
által arról biztosítottak, hogy Aumale herceg alelnökké
választatik; ezért küzdenek oly határozottan a septenna-
tus mellett.

Páris, február 19. Mac Mahon indítványára a lapok
aláírását nyitnak népkönyhák föllállítására, hogy a parisi
muskánp nyomorán enyhítsenek.

Páris, február 19. A „Journal Paris“ Moltke beszé-
déről szólva, így ír: Németország fegyveres békére kény-
szeríti Európát, mert rémitő hadseregére van szüksége,
hogy az 1871-diki hódítások félszázadon át megvédes-
senek.

Bukarest, február 18. A kamara elfogadta a köz-
ségi törvény azon pontját, mely szerint a városok és
falusi községek polgármesterei a kormány által nevezet-
nek ki.

London, február 19. A „Times“ egy cikkben a
czár toasztjáról szólva, örömet fejez ki az Ausztria és
Oroszország közti jó egyetértés föli, elfogadja a négyes
szövetséget oly értelemben, hogy a brit kormány aka-
dályozza meg a nemzeteket, miszerint vizályaikat fegy-
verrel intézzék el, de soha se foglaljon el ellenséges
állást Franciaország ellen.

Brüsszel, február 19. A „Nord“ a „Times“ cikket
közölve, kijelenti, hogy a czár toasztja semmi Francia-
ország iránt ellenséges érzülettel nem szagalmaztatott.

Bern, február 18. A francia határszéli községek
lelkészeinek elfogatás terhe alatt megtiltatott a Jurából
száműzött katolikus lelkészek helyett az isteni tisztele-
tet tartani.

— Éjjel érkeztek. —

Berlin, február 19. Pougnet elszaszi képviselő ma
tiltakozott a birodalmi gyűlés tegnapi üléséről fölvett
jegyzőkönyvnek azon kifejezése ellen, melyszerint Raesz
strassburgi püspök hírsorsosai nevében beszélt. Ő föl van
hatalmazva kijelenteni, hogy a püspök csak saját szemé-
lyére vonatkozólag beszélt.

Sz.-Pétervár, február 19. Ő felsége a király meg-
látogatta a bíróságakademiát, a múzeumot, a múttermet s
a mintabányát megsejmelvén, ez utóbbi helyen Walujew
miniszter egy ritka köztudatdarabot, egy emlékkönyvet s
egy érmet nyújtott át. — Tegnap este pedig megjelent a
pétervári kormányzó, nemessége által ő fölsége tiszte-
letére rendezett táncestélyen, melynek fényszenyén világi-
tott és díszített termeiben éjjel utánig időzött.

Athen, február 19. Ellenzéki kamra elnöknek meg-
választása következtében Deligeorgis miniszter leköszönt.
Bulgari lett az új cabinet alakításánál megbízva, ki az
ellenzék támogatását megnyerte.

Közgazdaság.

Budapest, február 19-én.

A földmívelési ipar s kereskedelmi miniszter a mult
év tavaszán a kanadai zabbal a hradeki földmívelési isko-
la gazdaságában kísérletet tétetvén, annak termési ered-
ményéről az illető igazgató által a következő jelentés
tétetett: „A kanadai zab tekintetbe véve, hogy oly talaj-
ban vettetett, mely évek óta trágyázva nem volt, nem
különbözik a mult nyári szárazságot is, rendkívüli jó er-
edményt mutatott, a szem nagysága ugy szólnán az árpá-
éhoz hasonló s tiszta fehér színe miatt a közönséges zab
mellett nagyon is kitűnik, ugy szinte zordon éghajlatunk
következtében azon körülmény is becsesebbé teszi ná-
lunk ezen zabot, hogy az körülbelül két héttel hamarabb
érik mint a közönséges zab. — Mely tulajdonságai foly-
tán e zab tenyésztését a fölső megyékben czélszerűnek ta-
lálám, minék folytán az 1 és háromnegyed pesti mérőből
nyert 16 mérőt egészen befogom vetni.“

Az osztrák nemzetibank heti kimutatása szerint a
bankszerű érzefedezet a bankjegyek forgalmát 24 millió-
val haladja meg; a jegytartalék pedig az államjegyekkel
együtt 26 milliót tesz. Tehát a bank már minden akadály
nélkül felvehetné kész fizetéseit.

A londoni nemzetközi részletes kiállításra biztosul
a „Hon“-ban Bakay Nándor szegedi iparos Liptai Pált, e
sok országot látott fiatal iparost ajánlja és Fromm Antalt.
Liptai nevezetesen a szegedi iparosok érdekeit Bakay
szerint közmegelegedésre képviselte, ezen kívül ily nemű
alkalmaztatásra soknemű előnyös képességét már több
izben kimutatta.

Az amsterdami bank a kamatlábat 3 egy harmad
százalékra szállította le.

A budapesti gabna- és értéktözsde február 19.
Gabnában a vételkedv meglehetősen, a rozs ára 5—10 kraj-
czárral emelkedett, egyéb fajokban árak szilárdak. A
tözsden bankpapirok iránt élénk hangulat volt. Eladattak
m. sorsjegyek 81, vasuti kölesön 72, m. hitel 150.50—
151.50, m. földhitel 57.24, anglo 33, munic. 29, franko
50, orsz. közp. 78 frtjával fizetve; első hazai 25.60, taka-
rék és hitel 61.75, buda-óbudai 37, budapesti fővárosi 261,
Barber-féle 420, Drasche-féle 182 frtjával kötvé. Valuták
lányhábak 20 frankos arany 8.94, császári arany 5.38,
tallér 1.67.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. február 19-én.

Gabona-árak.		Vámmérszánkint		Részvények.		Magy. vasuti köles (120 frt ez.)	
Hang.	Befiz.	font	frt	Adva	Tartva	Adva	Tartva
Buza, bányási ó v. u.	83	7.65	7.80	930.	940.	39.	99.25
" " " "	85	7.90	8.	200	Haza	154.75	155.25
tiszav.	87	8.	8.15	300	Pannónia	241.25	241.75
" " " "	88	7.80	7.90	100	Pesti bizt.	925.	935.
" " " "	85	8.	8.15	200	Hunnia	47.	47.50
pestm.	87	7.70	7.80	300	Unió	981.	983.
" " " "	88	7.95	8.10	200	Pesti közuti vaspálya	530.	533.
fehérm.	85	8.	8.15	200	Budai	212.	213.
" " " "	87	7.90	8.	200	Budai hegyipálya	2045.	2050.
" " " "	88	8.10	8.20	80	Municipális hitelintézet	208.	208.50
bácskai	85	8.	8.15	160	Magyar általános hitelbank	440.	445.
" " " "	87	7.95	8.10	200	Francia-magyar bank	326.	327.
" " " "	88	8.	8.15	150.50	Magyar általános földhitel-társ.	161.50	162.
" " " "	85	7.70	7.80	49.55	Takarék- és hitelegylet	198.	200.
" " " "	87	7.95	8.10	56.75	50 Takarék- és hitelegylet	169.	171.
" " " "	88	8.	8.15	61.75	50 Buda-ó-budai népbank	95.30	95.50
" " " "	85	7.70	7.80	36.50	100 Iparbank	85.	85.50
" " " "	87	7.95	8.10	48.	200 Budai kereskedelmi és iparbank	90.80	90.95
" " " "	88	8.	8.15	180.	200 Pesti kereskedelmi bank	84.	84.50
" " " "	85	7.70	7.80	725.	200 Pesti iparbank	91.25	91.70
" " " "	87	7.95	8.10	400.	100 Budapesti kézművesbank	85.	85.50
" " " "	88	8.	8.15	62.	70 Pesti egyleti bank	82.50	82.75
" " " "	85	7.70	7.80	37.	50 Hivatalnok hitelegylet. I. em.	140.	140.50
" " " "	87	7.95	8.10	41.	80 Kisbirtokos hitelintézet	132.50	133.
" " " "	88	8.	8.15	77.75	100 Országos közp. takarékp. 5%	111.	111.50
" " " "	85	7.70	7.80	2565.	1000 Pesti hazai	68.50	69.20
" " " "	87	7.95	8.10	183.	100 Budapesti fővárosi		
" " " "	88	8.	8.15	54.	100 Kőbányai takarékpénztár		
" " " "	85	7.70	7.80	47.	100 Külvárosi takarékpénztár		
" " " "	87	7.95	8.10	42.	40 Szentendrei takarékpénztár		
" " " "	88	8.	8.15	40.	60 Újpesti takarékpénztár		
" " " "	85	7.70	7.80	49.	500 Árpád malom		
" " " "	87	7.95	8.10	37.	500 Blumféle		
" " " "	88	8.	8.15	290.	500 Concordia		
" " " "	85	7.70	7.80	110.	200 Erzsébet		
" " " "	87	7.95	8.10	151.	200 Luiza		
" " " "	88	8.	8.15	232.50	200 Molnár és sütők		
" " " "	85	7.70	7.80	795.	500 Hengermalom		
" " " "	87	7.95	8.10	108.	300 Victoria		
" " " "	88	8.	8.15	632.	100 Első budapesti		
" " " "	85	7.70	7.80	20.	100 Budai gyárudvar		
" " " "	87	7.95	8.10	445.	100 Pannónia		
" " " "	88	8.	8.15	450.			

HIRDETÉS.

Kilián Frigyes

m. k. egyetemi könyvtáros által Pesten, váci-utza Drasche-féle házban megszerezhető:

HUGO VICTOR
legujabb regénye!
1793
vagy
a polgári háború.
Regény, írta HUGO VICTOR.
Ford. **Áldor I. és György A.**
Három kötet ára 5 frt.
Megrendeléseket **KILIÁN FRIGYES**
m. k. egyetemi könyvtáros Pesten, váci-utca
Drasche-féle házban, elfogad. 3552

A díszes társalkodó,
vagyis
a világba termett ember.

Magában foglalja:
Az illem és udvariasság minden alkalmak- és viszonyokhoz mért szabályait, továbbá mindenféle társas-játékokat, meseterfogásokat, számfeladványokat, jóslatokat, élceket, énekeket, szavalmányokat, rejtett szókat, találós meséket, emlékeverseket, alkalmi üdvözlőket, szerelmes leveleket, házassági ajánlatokat, felköszöntőket, virágnyelvet, a színek jelentését stb.

Negyedik tetemesen bővített és javított kiadás. 438 lap.

Ára kötve 1 frt 20 kr.

Legujabb magyar levelező vagyis tanácsadó

a társadalmi és a közélet minden körülményeiben és a kereskedői viszonyokban szükséges, hasznos és nélkülözhetetlen segédkönyv.

A helyesírás levélírásánál, mindennemű iratok, okiratok, keresetek, szóval mindennemű peres és nem peres ügyekbeni eljárásánál.

Írta **Kassay Adolf.**

382 lap. ára 1 frt.

Legujabb és legteljesebb pesti magyar és német házi titoknok

LEVELEZŐKÖNYV.

Hiv tanácsadó minden rendű és rangúak számára, mindennemű, a közönséges életben előforduló levelek szerkesztésében.

Hetedik tetemesen bővített és javított kiadás. 332 lap.

Ára 1 frt.

NEVESSÜNK.

Eredeti adomák gyűjteménye a magyar életből.

Összegejté

VAS GEREBEN.

Második kiadás. 2 kötet, 638 lap. Ára 1 frt 50 kr.

CZIGÁNY-ADOMÁK.

Közi **VIG DEZSŐ.**

Második bővített kiadás, 110 lap. Ára 45 kr.